

Szondolat

Szerkeszti: Kemenes Lajos

TARTALOM:

*Rákosi jubileuma elé • Schwartz
felfedezett! • Kis káté uta-
zóknak • Balthazar hazája •
Miért nem dolgoznak az
emberek? • Lenin
veszteget*

Megjelenik hetenként

*Budapest, 1920. évi
október hó 14.*

II. évf. 42. sz.

*Előfizetési díj
negyedévre
50 korona*

*Kiadja a
Központi
Sajtó-
vállalat
R. T.*

ÁRA

• 4 •

KOR.

TIVOLI MOZGÓ

VI., Nagymező-utca 8.

*Naponta változatos
műsor.*

Előadások naponta 1/25, 1/27 és 1/29 órai kezdettel.

Megjelent az „Új illetéktáblázat”.

Dr. Szepesi szerkesztésében. Ügyvédeknek, kereskedőknek és kereskedelmi társaságoknak nélkülözhetetlen. Kapható a KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében, IV. ker., Duna-utca 6. sz. (Klotild-palota) és minden könyvkereskedésben.

Karácsonyra szőlőt hat koronáért

biztosíthat magának. Vásárolja meg a Kisgazda-könyvtár «Szőlő és gyümölcsfélék téli eltartása» című füzetét a KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében, Budapest, IV. ker., Duna-utca 6. (Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett).

MOZIT akar berendezni villany-
mészfénnyel vagy acetilénre?

Kérjen árajánlatot
HATSCHER ES FARKAS
kinesmatografiai szaküzletből
Budapest, IV., Nádorly-körút 26.

Filmkölcsonzó! TELEFONSZÁM: 148-78.

BANGHA

PÁTER Szent István napján
elmondott lendületes
ünnepi beszéde.

MEGJELENT

A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT R.-T.
kiadásában.

Ára 5 kor. 50 f.

A portó díjmentes, az összeg előzetes be-
küldése mellett. (Az ára bélyegeken is beküldhető.)

Hat korona hatvan fillérért télikabát,

keztüübélés, nyulpecsenye kapható. Olvassa el a Kisgazda-könyvtár «A házinyul értékesítése és felhasználása» című füzetét. Kapható: A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében, Budapest, IV. ker., Duna-utca 6. szám (Klotild-palotában, a Belvárosi-kávéház mellett) és minden
o o o könyvkereskedésben. o o o

FŐVÁROSI CIRKUSZ VÁROSLIGET.

Telefon 55-55.

Minden előadásban (szombat d. u. kivételével) folytatólagos nagy díj- és versenybirkózások, valamint a nagy októberi műsor. Szombat d. u. fél 4 órakor családi és gyermekelőadás. Az előadások este 7 órakor, a birkózások 1/29 órakor kezdődnek.

**A keresztény
magyarság
nagybankja**

a

Magyar
**Nemzeti
Gazdasági
Bank**

ideiglenes helyisége

IV., Gerlóczy-u. 11. I. em.

Elfogad betéteket folyó-
számlán és takaré-
pénztári könyvecskére.

RÉSZVÉNYEK ÁRA 105 KOR.
DARABONKÉNT

Hansa cigarettahüvely vattával

**HANSA
CIGARETTAPAPIR**

Gyártja:

NOVEMBER JENŐ

Budapest, II., Lövőház-u. 22/a. Telefon: 175-42.

Szondolat

Rákosi jubileuma elé.

Rákosi Jenő tiszteletére ötvenéves jubileumot rendeznek néhány nap múlva azok a zsidó újságírók, akik egész élete során, hosszú pályáján keresztül gyalázták, üldözték, leköpdösték. Az ünneplők és az ünnepektől e találkozásában benne van Rákosi Jenő egész élete, pályája, egyénisége. A félelmetes tollu aggharcos, a harminc millió magyar álmodója, a magyar imperializmus trombitása ugyanis mindig találkozott azokkal, akik ellen harcolt: a milyen félelmetes készséggel forgatta ellenük kelevézetét, olyan forró készséggel és villámgyors megértéssel ölelte keblére őket. Ez a generáció, mely pályája alkonyatát látta csupán, alig-alig emlékszik a régi fordulatokra, a pompás pirüettek, melyekkel a magyar közélet szemben álló erőinek egyikétől a másikáig szökött s ezzel uttörőjévé lett a magyar zurnalizmus gerinctelenségének.

Amikor a nyolcvanas évek elején az öreg Légrády Károly ösztönének engedelmességgel, liberális vizekre eresztette hajóját, a Pesti Hirlapot, sikra szállott női jogokért és hasonló kérdésekért, törzsgárdája, mely még a klasszikus magyar zsurna-

lisztika elvűségében nőtt fel, ott hagyta és megválasztván Rákosi Jenőt vezérének, megalapította a konzervatív zengésű Budapesti Hirlapot. Zwicker Simon, a későbbi Zilahy Simon is hozzájuk feledkezett, kalapján címszalag-pántlikát fujdogált a szél s a nagy Simeon őségévé vált Böhm Alajos vasügygynöknek, aki jelenleg zwickerkedik a Budapesti Hirlap rozszant hajóján.

Az új, a friss Budapesti Hirlap, melynek Csukássy József volt felelős szerkesztője, Rákosi főszerkesztése alatt se igen volt hajlandó felvirágozni, azonban hirtelen segítségükre jött a tisztaeszlári rituális gyilkosság. A lap akkor kibontotta az antiszemitizmus vitorláit és sik tengerre szállt. A zsidó sajtóval szemben a Budapesti Hirlap erőteljesen hangsúlyozta Scharf Mórécék bűnösségét, a zsidó fajta kártékony voltát, a zsidó tendenciák veszedelmes elhatalmasodását, a zsidóság elleni védekezés szükségességét. A lap hirtelen népszerű lett, példányszáma megnőtt, a magyar középosztály felkarolta, s a bizonytalan vállalatból virágzó üzlet lett. Rákosi Jenő ismerte a magyar intelligencia vágyait, lelki igényeit és sietett kielégíteni. A lap antiszemitasága kinyitotta előtte a vidéki uriházak ajtaját, a pompás ujság, mely minden betűjében magyar volt, terjedt, fejlődött, hatalommá lett. Az antiszemitizmus volt a lendítő erő, mely magasba vitte

Szondolat

s ezt a startot nem tudta megbocsátani soha Rákosi Jenőnek a zsidóság — egész a mai napig.

A lap ellenzéki volt, elkéseredetten harcolt Tisza Kálmán rezsimje ellen, a véderóviták lángja egyrészt a parlamentben, másrészt a B. H.-ban lobogott legfélelmetesebben, a lap sovinizmusa megszédítő erővel hódította meg a művelt rétegeket. Lap és rendszer között még soha nem volt akkora küzdelem, Rákosi Jenő és Kaas Ivor rettentő fejszecsapásai alatt nem egyszer meggingott az öreg generális, míg végre elterült a porondon. A B. H. hatalom lett, félelmetes és kiméretlen hatalom, melyet respektálni kellett az egész szabadelvű rendszernek, Rákosi neve rettegetté lett a Hofburgtól a Sándor palotáig, a Ballhausplatztól Albrecht főhercegig. Tisza bukását követő krízisekbe nem egyszer nyult bele hatalmi kézzel, az egyházpolitikai harcok idején pedig a monarkia legsúlyosabb orgánuma lett. Ellenzéki hangja, friss szelleme, franciás ötletessége, magyaros ornamentikája, Rákosi pompás svádája, Zwicker Simon zseniális üzleti érzéke virágba borították Rákosiék házatáját s a családi politika, mely a rideg Rákosi Jenő egyetlen meleg emberi megnyilatkozása, ekkor kezdett nagy arányokat ölteni. Rákosi Jenő egész atyafisága hatalom lett, a családi érdekek hálózata kiépült s egy dinasztia kezdett megalapozódni, melynek szövevényében még a legbennfentesebbek se ismerték ki magukat. A pátosz elhatalmasodott a lapon, a tipikusan német Kremser a német fajtanak asszimilatorius ösztönével még fiziognomiáját is a régi magyar metszetek nemzetesuras stílusába illesztette. Nyelve káprázatosan zengett, logikája élesen suhintott, szelleme szikrázott, temperamentuma vihart vert. A lap delelön volt

és amikor egyszer I. Ferencz József megkérdezte Bánffy Dezsőt, hogy kinek van legnagyobb súlya Magyarországon, a jófejű magyar nyugodtan mondhatta: A Pesti Hazai Elsőnek és Rákosi Jenőnek.

A magyar hangadó réteg, melyet akkor ért először brutálisan a zsidóság zárt rohamra, a B. H. köré csoportosult és védekező rendszerének záróerősségévé tette, melynek mellvédjén megtört minden roham, minden betűje, még belletrisztikája is e réteget szolgálta, a hamis dzsentrí-irodalom, a népszínműves bárgyuság virágágyait a politikába nyakig bonyolódott Rákosi Jenő saját kezével rendezte, de már feladta a teljes antiszemitizmust és rossz irodalmi patronokban találta fel közönségének, mely éppen mult állásfoglalása és antiszemita velleitásai miatt csatlakozott hozzá. Rákosi liberális lett és a fajmagyar munkatársak mellé leültette Chajim Nute Bernsteint, a galíciai jövevényt, ki Béla Henrik néven tényezővé lett a magyar politikában, naggyá tette a jóra való Sebők Zsigmondot, ki Schlesinger néven kezdte életét, bíráló hatalommá fujta a tehetségtelen Alexander Bernátot, ki a harmincmillió magyar árnyékában rontotta az ifjúságot és kommunistává vedlett, hatalomhoz segítette Sebestyén Károlyt, ki zsidó nacionalista volt egész életében. E mellé a garnitúra mellé fedezte fel sorra a legobskurusabb alakokat, kiket hatalmi mániájában rá erőszakolt olvasóira. A Kupa Árpádok és az íróvá szerencsétlenített Szirbik Antalok készséges befogadásra találtak a B. H.-nál, míg a tragikus Ady Endrét a radikális politika karjai közé pofozta.

A kilencvenes évek végén lobogott legszabadabban a csatahajó hadilobogója. Széll Kálmán jellem-

Szindolat

telen és szintelen tranzigáló rendszere még hatalma teljességében találta. Ekkor következett be az első elesuszás: családpolitikai okokból elhagyták az ellenzéki alapot, behódoltak és támasztékai lettek a politikai rothadásnak. A nemzeti felángolás egyidőre megmentette a lapot, az elvesztett tekintélyt, az ellenállás vezető orgánuma a B. H. lett. Rákosi Jenő remekelt, páratlan talentuma, impulzív ereje, svádája, frazeológiája még egyszer zászlója köré bővölte a magyar társadalmat, Tisza István ellen hatalmas rohammal vonult, olyan jellemrajzot írt róla, amelyet még nem olvastunk soha senkiről. Minden szava egy kalapácsütés volt, a sötét végzetes alak pokoli plasztikával állott a szégyenfán, de ez már az alkonyat utolsó sugárzása volt.

A kuruc, a harmincemillió magyar áttaktikázta a koalíciót, hogy aztán 1910-ben behódoljon a legyalázott Tisza Istvánnak, csatlakozzék a munkapárthoz, megtagadja saját multját, frázisait, programját, egész politikai koncepcióját és arcul vágja hűséges olvasóit. A bihari pontok szegreakasztása óta ennél nagyobb politikai elfeladás nem volt. Az a magyar réteg, melyet harminc esztendőn keresztül vezetett, mely zászlójára esküdött, megcsalatottnak érezte magát, elhagyta a lapot, meghasonlott vele és meghasonlott önmagával. A hűtlen elhagyásnak brutalitása megboszulta magát később is, a zsidó kézre dobott magyar értelmiség már nem bizott senkiben, elernyed, elerőtlenedett, hogy vezetés híján ellenállás nélkül hódoljon be a forradalomnak, kommunizmusnak, mindennek.

A háboru frissen találta az öreg Rákosi Jenőt. Sebőkkel megáldatta ágyuink torkát, melyekből megszületik a népek szabadsága. Ő, aki

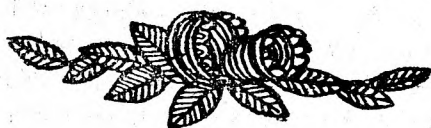
harminc éven keresztül harcolt a német befolyás ellen, nemcsak a németeket, hanem az Armée-Oberkommandot ünnepelte. Ideálja hőtendorfi Conrad lett, Potiorek és a többiek. Igen helyesen utolsó csepp vérig való kitartásra tüzelt, azonban feladta a magyar szempontokat, Mitteleurópás lett, Berlinbe utazott, miközben szerkesztőségének elszidósítása teljes lett. Jelentéktelen törpezsídók lettek hangadókká, lapját eladta egy munkapárti érdekeltségnek. Egy Böhm nevű volt vasügynök lett a kiadóhivatal főnöke és ennek szempontjai érvényesültek a szerkesztésben, a «vasember» szelleme urrá lett programmon, multon, «harmincemillió» magyarón.

Leghűbb emberét, Csajthay Ferencet, a lap felelős szerkesztőjét félretolta, mert klikkje nem tudta elviselni Csajthay férfiaságát. Az öreg ur pillanatok alatt fel tudott adozni egy harmincesztendő barátát, együttdolgozást, közös multat, közös erő kifejtést. Csajthay volt Rákosi Jenő akaratának végrehajtója, ki hatalmi formákba öntve tettere változta, mit az öreg ur személyek és alárendeltekkel szemben elhatározott. Rákosi Jenő belső rémuralma nem egy ellenséget szerzett a kitűnő Csajthaynak, ki a hűség engedelmességével magára vállalta a kegyetlenség minden ódiomát, mialatt a fagyos szívű főszerkesztő kényelmesen a háttérben maradt.

A kommunizmus után Rákosi Jenő felé pillantott az egész magyar középosztály. Zsenijétől várta a keresztény gondolat leghatalmasabb szolgálatát. Ő volt a predesztinált vezér, lapja hivatott lett volna ismét kibontani szárnyát és felszállani a magyar és keresztény gondolat levegőjébe. Multja, régi elvei, régi meggyőződései, elmúlt harcai, melyeket a zsidóság ellen vivott páratlan

erővel, helyét a talentumokban anynyira megfogyatkozott magyar megújulás élén jelölték ki. De az öreg elhagyta multját. Ez a frontváltótatás szembe keriti ifjúságával, a nyolevnanas évek harcaival, saját meggyőződésével. Az öreg ur megint megtagadott egy elvet, melynek bölcsőjét ringatta valamikor. Elvtagadása ha nem is lep meg, fáj. Fáj nekünk, magyaroknak. Jubileumában nem tudunk részt venni, mert nem zsenijét, tehetségét, nagyságát ünneplik, hanem az elvtagadást. Judea megbékélt vele, Judea virágot szór lábaihoz.

L-7.

Schwartz felfedezett!

Hétfőn délután tartotta meg ezidei első ülését az Akadémia III. osztálya s ez az ülés már külsőségeiben is páratlan volt az akadémiai ülések történetében. Ebben az osztályban rendes körülmények között tiz-tizenöt akadémikus szokott résztvenni az üléseken s a hallgatóság három-négy főből állott és most hétfőn zsufolt terem leste a nagy hanggal bejelentett szenzációt, azt, hogy Schwartz Elemér orvosnövendék felfedezett egy eddig soha nem hallott optikai tételt. Szegény báró Eötvös Lóránt! Mikor ő számolt be az egész világon szenzációt keltő munkásságáról, a torziós ingáról, akkor bizony üres terem előtt állott s az ujságoknak eszükbe sem jutott, hogy megemlékezzenek róla. Most azonban? Schwartz felfedezett valamit s a keresztény kurzus legnagyobb dicsőségére mindenkinek meg kell tudnia ezt és világgá kell kürtölni, hogy ime alig

22 éves a Schwartz és máris felfedezett egy tételt.

Az Ujság, a 8 órai, a Magyarország napokkal ezelőtt megkezdte a reklámozást. Az Ujság rajzot is közölt, amely rossz volt, kéthasábos címmel első oldalon irt két izben egymásután a dologról. Megintervjuolták Fröhlich Izidort, aki elvállalta a nagyszerű feladatot, hogy a tekintetes Akadémia színe elé terjeszti az ifju Schwartz felfedezését. Az új felfedezés! irták róla, a «fiatal tudós», irták Schwartzról és hiába tompította le a dicsőimnusz Fröhlich nyilatkozata, aki egyáltalán nem hangoztatta a felfedezésről azt, hogy az bármilyen szempontból is jelentékeny lenne. A nagydob szólt és másnap félhasábos, részletes tudósítasokat irtak az akadémiai ülésről, hogy csak ugy szédült, aki olvasta.

Miről van hát szó?

Semmiről, egészen jelentéktelen iskolai dolgozatról, amilyen ezerszámra terem például a Zeitschrift für mathematische und phisikalische Unterrichtenben. Egészen elemi kérdésről, középiskolába való feladat-megoldásról az elemi optika köréből, aminek egyetlen érdeme az, hogy Fröhlich szerint «eddig, ugy látszik, nem vették észre», mert amennyire ő utánna kutatott, «nem fordul elő az irodalomban». Aki ilyet akar felfedezni, az ezret tudhat. Csak próbálkozni kell, milyen felesleges és céltalan kis problémára nem gondoltak eddig a német Oberlehreerek? Matematikai készség sem kell hozzá, a problémát felesleges komoly fizikai szempontból tárgyalni, Fröhlich ugyis hajlandó bemutatni az Akadémiának. Csak durva közelítésben oldjuk meg a feladatot, nem törődve azal, hogy csakugyan áll-e a tétel, ha az a lencse nem végtelen vékony s

nem csak a keresztmetszetét rajzolva fel szerkesztjük még a képet, hanem arra gondolunk, hogy a lencse térbeli alak. Schwartz, a fiatal tudós, nem törődik finomságokkal. Mozgatja a lencsét és kisüti, hogy a lencse által létrehozott kép hiperbolán mozog. Legközelebb nem a lencsét fogja mozgatni, hanem a tárgyat és kisüti, hogy a kép akkor is hiperbolában mozog s ezt az új tételt talán megint beveszi az Akadémia, mint Schwartz legújabb felfedezését.

Schwartzra magára nem haragszunk. Ő nem fizikus, fiatal orvostanhallgató, aki nem tudhatja megítélni «felfedezésének» értékét. A zsidókra sem haragszunk, amiért oly mohón nekiestek a Schwartz esetének. Inkább tanulhatnánk tőlük, hogy ime, mennyire meg kell becsülni az értékeket. Ők a legnagyobb apparátust megmozgósítják a legapróbb esetben is s messze túllépik a szemérmelenség határát, mikor egymást kell dicsérni. Magából a felfedezésből nem lesz semmi. Nincs neki halvány gyakorlati vagy elméleti értéke sem, de Schwartz Elemér neve belekerült a köztudatba s mivel az emberek kilencvenkilenc százaléka egyáltalán nem tudja megítélni, hogy mi értéke van annak az optikai tételnek, a köztudatban csak az marad meg, hogy Schwartz Elemér nagy tudós, mert hiszen az Akadémián is bemutatatták értekezését. Nem irigyeljük ezt a dicsőséget, de bosszankodunk rajta és csodálkozunk az Akadémián.

Csodálkozunk először is Fröhlich Izidoron, a nagy tudású egyetemi tanáron, aki vállalta a felfedezés bemutatását. Előadásában maga is folyton hangsúlyozta, hogy egészen jelentéktelen apróságról van szó s csak az indokolja, hogy foglalkozzanak vele, mert a tudomá-

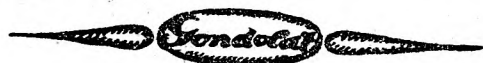
nyos irodalomban «ugy látszik» nem fordul elő. Ez az ugy látszik azonban egyáltalán nem indokolja az Akadémián való bemutatást és lenézése az Akadémiának, ha valaki ilyesmivel áll elő.

De ugy látszik, Fröhlich Izidor ilyen esetben nem törődik az Akadémia nivójával és az a szomorú, hogy jól számított.

Az Akadémia tudósai végighallgatták Schwartz felfedezését és nem akadt hang, amely tiltakozott volna az akadémiai nivó ilyen lesülyesztése ellen. Komoly matematikusok és fizikusok hallgatták végig Fröhlich előadását és nemcsak végighallgatták, hanem még abba is beleegyeztek, hogy a «felfedezést» külön is kitüntessék. Fröhlich Izidor ugyanis nem elégedett meg, hogy a középiskolai diáklapokba való tétel belejusson az akadémiai Matematikai és Természet-tudományi Értekezések közé, hanem azt is indítványozta, hogy — mivel az eset a napisajtóban is olyan nagy feltűnést keltett — az *Akadémiai Értesítő*-ben is kiadják két-három oldalnyi terjedelemben. És az akadémiai tagok el is határozták, hogy megadják Schwartznak ezt a kitüntetést, nem törődve azzal, hogy egyszerűen nevetségessé teszik magukat, mikor ily nagy fontosságot tulajdonítanak egy gyerekségnek.

Az osztályülést vezető elnök megnyitó beszédében hangsúlyozta az Akadémia komoly működésének fontosságát most, amikor a kulturális főlényünket kell elismertetni az egész világgal s ime rögtön utána elkövetik ezt a balkáni stilusu baklövést. Éreztük, sőt meg is győződünk róla, hogy miért. Meg szeretttük volna kérdezni tudós tekintélytől is, hogy mi a Schwartz felfedezésének tudományos értéke, de nem tudtunk őszinte

nyilatkozatot kapni. Csak annyit állapíthattunk meg, hogy Schwartz több helyen járt felfedezésével, amíg Fröhlich Izidor vállalta a bemutatást. Senki sem akart nyilatkozni, aminthogy az ülésen sem szólt senki, nem tiltakozott senki az ellen, hogy ilyen szemérmetlenül használják ki az Akadémia tekintélyét. Pedig bizonyos, hogy mindenki átlátott a szitán. Bátorság tehát tudós urak, vegyék észre, hogy min dolgoznak most világszerte a zsidók, hogy hogyan igyekeznek mindenáron befurakodni a tudományba s mi mindent elkövetnek, hogy világhírűvé tegyék embereiket. Einsteinnél, Steinachnál még megértjük a dolgot, de hogy Schwartz Elemérből is lángészt csináljanak ilyen gyöngé alapon, az ellen még az Akadémiának is hangosan kellene tiltakoznia, amint-hogy akkor is tiltakoznia kellene, ha más magyar diák áll elő hasonló kaliberű felfedezéssel az Akadémia elé. A tudományt nem szabad így kompromittálni s az egész Akadémia szégyelheti magát, hogy ez a Schwartz- eset megtörténhetett.

Kis káté utazóknak

*A jóság sportja, vagy:
hogyan lehet kényelmesen utazni?*

Délután öt óra felé járt, mikor fölszálltam a vonatra, mely végtelen kocsisorral, feketén és lámpa nélkül vesztegelt egy vidéki pályaudvaron, a kihült égboltozat alatt.

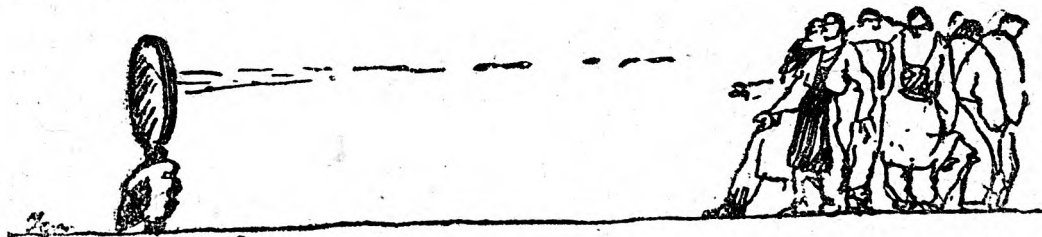
Csakhogy éppen megállapodhatam az első osztályu folyosón, közvetlen az ajtó mellett, melyen sivitott a szél. Mögöttem mindenütt emberek, egymás hátán. Mozdulni se lehetett. Az ablaknál néha még árnyékok tüntek föl, kétségbeesett alakok, kik szerettek volna elutazni, gubás parasztok, öreg nénik, vad cigányok, kik káromkodva verték öklükkel az üveget és mások, kik könnyezve rimázkodtak, hogy engedjük föl őket, okvetlen el kell utazniok. Utazni már régóta nem kedélyes dolog, van benne ismét valami tragikus, mint az ősidőkben. Egy órai várakozás után a vonat végleg elindult, kifutott a pályaudvarból, a sötétség még vastagabb lett. Mint hosszú-hosszu vak hernyó tapogatózott előre a sivatag mezőkön, ismeretlen, beláthatatlan tájakon, csüggedten és tétovázva, mintha maga is félt volna, hogy eltéved valahol.

Reménytelen ut előtt állottam, nyomban beláttam, hogy hajnalig itt kell kukoricáznom ebben a szörnyű kocsiban, kétségbeesett helyzetben, elzsibbadva. Azelőtt ez az ut a budapesti pályaudvarig másfél óra. A világos folyosókon langyos levegő, a kalauz tiszteleg, külön fülkét nyit, rágyujtunk egy szivarra, azután eldobjuk, kinyitunk egy könyvet, aztán azt is eldobjuk és egyszerre megérkezünk. Kisérteties még csak emlékezni is erre. Itt ebben a szerecsensötétségben semmire világít, pusztán az ablaküveg áraszt valami átlátszó sötétséget. Szemügyre akarom venni utitársaim arcát, de lehetetlen. Csak azt érzem, hogy mindnyájan ellenségesek és gyűlölnék engem, ki utolsóul kapaszkodtam fel és leginkább azt szeretnék, ha legurulnék a lépcsőn és kiesnék a haladó vonatból, hanyat a földre. Mit lehet ilyenkor tenni?

Szindler

Helyzetem minden utasé közt a legszomorubb, afelől se áltatom magam, hogy idővel valahogy javul. Beleásom magam a sötétségbe, mint tömlőcbe a rab, részekre osztom, fölparcellázom, neveket adok neki. Elvégzem azokat a műveleteket, amelyeket alvás előtt szoktam, számolok százig, visszafelé mondom az egyszeregyet, magyarul, finnül és spanyolul, magam elé képzelek egy hullámzó tavat, s az unalom zsongani kezd idegrendszeremben, mint a morfium. Egy örömet érzek, hogy egyedül vagyok, évek után, sok év után, igazán egyedül. A mai ember tulajdonképpen helytelenül él, mindig emberek közt színházban, hangversenytermekben. De vajjon mit tudok tenni, hogy testi szenvedésem enyhüljön, mennyiben segít hozzá az évezredek emberi műveltség és nem munkátlan harmincöt évem, hogy ezt az éjszakai utazást valahogy elviselhetővé tegyem. Egy biztos mód lenne rá. Az, amelyre mindnyájan gondolnak, az utitársaim is. Ki kellene lökni mindenkit, aki ezen a sötét folyosón tolong és a legerősebb végigheveredhetne az első osztályos fülke pamlagán. Hiszen ez a szellem uralkodik a többen ki nem mondottan, aranyos frázisokba csomagoltan, de annál érezhetőbben. Egy fél órával ezelőtt tettem az utolsó mentési kísérletet, a sötétben a csomagok után tapogatództam, hogy kivegyek belőle egy takarót meggémberedett tagjaimra, de utitársaim minden mozdulatomat már megfojtották, azóta nem is merek

moccani. Nyilván kell lenni egy másik szellemnek is. Meg kell próbálnom talán szenvedni még jobban, még öntudatosabban szenvedni. Gerincem fáj, fejem lüktet, lábam, mint a jég, de talán még lehet fokozni a szenvedést, még van remény a változásra itten, hogyha a másik oldalon nincsen. Félig tréfából, félig komoly hittel mindenekelőtt levetem a keztyümet. Most a hideg végigmarja kezemet, mint egy farkas. A szenvedésnek ebben a fokában már van valami élvezet. Csak addig kellemetlen a szenvedés is, míg közepeszerű és tiltakozunk ellene, mielőtt belemegyünk, a miénk és akkor meg is szeretjük. Már nem próbálok jobb helyet szerezní. Ha valaki a lábamra tapos, megköszönöm szívességét. Egy falusi állomásnál az utasok rohamoszlopa tör a vonatra. En társaim viharos tiltakozása ellenére, kinyitóm az ajtót és nyájasan feltessékelem őket a mi folyosónkra, ahová — azt hittük — már nem férhet senki. Elfért még két katona teljes felszerelésével, pupos hátizsákjával együtt. Engem azonban az emberáradat még rosszabb helyre sodort. Most derült ki, hogy van rosszabb is. Az az ajtó az, melyen egyik kocsiból a másikba járnak át. Körülbelül minden öt percben nyílt ez az ajtó s nekem minden alkalommal félre kellett álnom, életveszélyes kockázattal, de a világért sem hagytam volna el. Mosolygó kedvességgel szóltam: «kérem alázattal...» «ezer örömmel...» «parancsoljanak...» Néha önjószántamból is megkérdez-

tem az utasokat: «nem méltóztatnak talán sétálni, mert szívesen engedek...»

Ejfel felé a vonatot nem lehetett felismerni, csupa jóságos, mosolygó, kedves ember állt körültem, kik bókokat mondtak, cigarettával, szivarral kinálgatták egymást. Mindenki szenvedni akart s talán görbe szemmel is néztek rám, aki legtöbbet szenvedtem. Az önfeláldozás ragadós, mint a kolera. Mindenesetre elmúlt vele az idő, mi pedig — nyolcórai utacska után — hazaérkeztünk. Higgyék el, hogy ebben a vigasztalan életben néha a szenvedés az egyetlen szórakozás.

Szindler

Balthazár hazája

(Balthazár portréja)

Mielőtt a kuliszszakatfölraknám köréje, érdemes róla magáról is egy-két szót elmondani.

Balthazár nem az az ember, aki némán megy el az események zuhataga mellett. A vidám locsogást sem szereti, megnyilatkozásai mindig keserű komolysággal terhesek s egyborult égbolt szakad hallgatóságára, mikor biblikus erejű nyelvezetén megszólal a szószéken. Kevély daccal egyenesedik fel, mikor prédikál, kemény fekete bajusza alól ropogva törnek előre a szavak, mintha erdő sűrűjéből, vagy egy magányos lélek fenekéről indultak volna el. Hangja zengő, tömör, fényes és a husáng suhintásához hasonló némely árnyalata, máskor kivédhetetlenül átöleli

a szívet himbálódzó sok költészete, aztán vasmarokkal fogja torkon az embert, ha mennydörög. Mégis közepes szónok, annyi színes temperamentum sincs fellépésében, mint egy öreg színész játékában, a szedőgép pontosságával, vagy a zongora biztonságával önti ki gondolatait s a józan figyelőben azt a benyomást kelti, hogy minden beszéde előre betanult.

Balthazár Dezső maga mindenesetre sokkal érdekesebb jelenség, mint környezete, amelyre különben erősen hat. Szeretnek reá, mint *protestáns Prohászka*ra hivatkozni, holott alapjában véve áthidalhatatlan szakadék választja el egymástól a két ember lelki konstrukcióját. Prohászka valóban konstruktív, míg Balthazár ellenállhatatlan vágyat érez az opponálásra. Nem mondom, hogy ez burkolt szereplési vágy, de sok van benne a színész hiúságából és a temperált szociálista uralomvágyából. Tudása olyan forrongó még s a magyar közállapotok hullámozása olyan forró, hogy egy aktivitásra szomjazó szív, mint az övé, okvetlenül kiugrik a porondra, ha csábítja valami kitünő alkalom.

Ilyen volt az is, mikor a háboru alatt Nagyváradon megjelent Ágoston Péter könyve, a *Zsidók útja*. Egy vidéki üzletlap felkérésére Balthazár rögtön nyilatkozik és elítéli a zsidókkal együtt Ágostonnak azt a proпозициóját, hogy a zsidók térjenek ki, mert csak így asszimilálódhatnak. Nem a valláshagyást helytelenítő lelkész nyilatkozott meg ebben, hanem az ember, aki *hozzászólhat* döntő kérdésekhez. Ha véletlenül nem hord papi talárt, akkor már régen forradalmat csinált volna Balmaújvároson. Így azonban szigorú önfegyelemmel próbálja visszatartani magát s mint igen sok eset mutatja: igen szerencsétlenül.

(A környezet)

Bármennyire szépítjük a dolgot, be kell vallani, hogy a magyarság szelleme sehol sem romlott meg annyira Pestet kivéve, mint a Tiszántulon. Sokat is szenvedett ez az országrész, de emellett vezetőemberei részben karlógatva szemlélték a beszivárgó idegenek diadalmas előnyomulását, káprázatos börzemanővereit, pénzhegyeit, merész üzleteit, kereskedelmi telepeit — másrészt vértetelenül hagyták szegénységüket a maró és mérgező aranyak elől. A jegyzők közül sokan nagy vagyont kerestek a háboru alatt, maga a paraszt is belesodródott a kazárszellem büvkörébe, mely csak egy Istent ismer : a pénzt. És csak egytől fél: a megpróbáltatástól. Puhultak a kemény jellemek, nem kívánt itt senki sem hős vagy martir lenni s mindent feláldoztak azért, hogy fölöttük mindig a béke és jogbiztonság kék ege mosolygjon, asztalukról ne hiányozzék a fehér kockacukor és kamrájukból a zsiros bődön.

Mindenesetre érezzük, hogy a tiszántuli emberek messze elvágódtak a rendithetetlenség ideáljától. Más ma egy dunántuli és más egy tiszántuli magyar gondolkozása s a Horthy-rönesszánsz rivalgását túl a Tiszán igen sokan hidegen hallgatják. *Balthazár Dezső* nem volt az az ember, aki diplomatikusan vissza tudott volna vonulni az oláh megszállás alatt — s nem lépett le a szintérről a nemzeti ébredés időpontjában sem. Egyéni tehetsége mellett pedig rendkívül sullyal esik ma latba maga az ember és a politikus, aki magas polcáról sohasem szállt le, mikor aktualitásról nyilatkozott.

Most is Templomszövetség formájában társadalmi harcra készül akkor, amikor széles körökben elvár-

ják tőle, hogy egyedül papi hivatásának éljen.

(Pikáns lapalapítás)

Megjelenik Debrecenben egy napilap, az *Egyetértés*, amelynek egészen szokatlan születési hibája van. Pesti ember előtt például azonnal feltűnik, hogy ez a lap soha egy szóval sem emlékezik meg az Ébredő Magyarokról. Pesten minden liberális lap, ha keserűen is, de ír róluk, vigyáz, óvatos, nem kommentál, de azért kom-münikét ad. Az *Egyetértés* dacol ezzel a nemzeti egyesülettel, neki nem kell.

Vajjon miért?...

Az *Egyetértés* bűnben fogant. Az oláh megszállás alatt született. A sajtó képviselői annak idején megjelentek a parancsnokló tábornok előtt és kérték a szabad sajtót. Egyetlenegy lap megindulását sem engedélyezték akkor. Be sem engedték a sajtót a tábornokhoz. Azt mondta a segédtisztje, hogy őkegyelmességének fontosabb dolga van most, mint a magyar nyilvánosság. Borotválkozik és kuss!

Három hétig egyáltalán nem jelent meg lap Debrecenben. Akkor hívták meg *Magos György* dr. főügyészt az oláhok főispánnak. Régi terve volt *Magos*nak, hogy a város maga is adjon ki egy lapot, hisz itt a nyomdája. A főispán tette meg a lapokra vonatkozólag az előterjesztést *Dimitrescu* tábornoknak. És csodálatos: egyedül az *Egyetértés*-t engedélyezték az oláhok. A többi lap hallgatott, munkatársai nyomorogtak s egyedül az *Egyetértés* uralkodott a piacon. Ez a lap *Balthazár szócsove*. Társkiadó ugyanis a ref. egyház is.

S ami nincs meg az országban, az itt már megszokott dolog. A város ugyanis saját lapot ad ki,

ebben saját magát bírálhatja, illetőleg agyondicséri.

(Balthazár és a mennyország)

A városi tanács egyik legutóbbi ülésén a polgármesterhelyettes azt az indítványt tette, hogy ezután a közgyűléseket ezzel a jelmonddal nyissák és zárják:

Csonkamagyarország nem ország,
Egész Magyarország mennyország.

A tanács tagjai helyeslőleg vették tudomásul a bejelentést. Ekkor feláll Balthazár és azt mondja:

— Tekintetes Tanács! Én lángoló hive vagyok hazámnak s a Tevélagitációját mindenben helyeslem. A szóban lévő versike elmondása ellen sincs kifogásom — ez természetes is — azonban bocsánatot kérek, ez a kitétel, hogy egész Magyarország mennyország = bántja az én vallásos érzületemet.

(Miért helyezték át hirtelen Szabó Gyulát)

Hajduböszörményben a megszállás alatt Szabó Gyula ref. lelkész szerkesztette a helyi lapot. Paprikás volt persze egy kicsit a hangulata mindig, de a cikkek ritkán lóttek túl a célon. A zsidóság elleni vádak garmadája volt mindennap a lapban. A megtámadottak először az oláh cenzurát pénzelték le s így sikerült az antiszemita cikkeket töröltetniök. Aztán nekiestek Szabó Gyulának, a lelkésznek. Természetesen láthatatlanul. De eredményesen. Mert egy szép napon Szabó Gyulát minden ok nélkül egyszerűen elhelyezték Böszörményből. A legfelsőbb fórum itt: Balthazár.

Meddig tart még Balthazár szerencsétlen szereplése — beláthatatlan. Erős kezek tartják őt s ő maga sem gyenge legény. Személye

azonban összefügg a tisztántuli gondolkozással s ha ő végleg visszavonul: sok minden megváltozik. Egyelőre nem akarja barátainak azt a megkönnyebbülést megszerezni, hogy csak papnak maradjon meg ezután.

Papp Jenő.

Miért nem dolgoznak az emberek?

— Európát csak úgy lehet ujjaépíteni, ha a napszámbérek és fixfizetéseket megszüntetik. — Általános munkakötelezettség az egész világon. — Percentes részesedések a munkateljesítmények után. —

Körülbelül nyolc héttel ezelőtt egy fővárosi textilgyár belföldi tőkével, külföldi gazdag részvényesekkel, állami támogatással, megfelelő szénmennyiséggel és nyersanyaggal felszerelve megakarta nyitni üzemét. A gyár igazgatósága a gyár kapuján szombat délután kitétetett egy cédulát, hogy hatszáz textilmunkás felvétetik. Jelentkezni lehet hétfőn reggel hét órakor.

Óvatosságból a gyárvezetőség négy rendőrt kért hétfő reggelre, hogy az esetleg előforduló tolongásnak és tülekedésnek idejekorán vegyék elejét,

Szöveg

mert több mint hatezer textilmunkás van kenyér nélkül Budapesten, s ha ez mind megrohanja a gyárat, életveszélyes küzdelem lesz a hatszáz állás elnyeréséért.

Elérkezett a hétfő reggel. A négy kirendelt rendőr ott állt a kapuban. Elmúlt hét óra. Elmúlt félnyolc. Elmúlt nyolc. *Egy lélek nem jelentkezett munkára.*

A gyár nem tudta megkezdeni üzemét. Kétségbeesve szaladtak a Gyár- iparosok Országos Szövetségéhez megtudakolni, hogy hova tűntek el a magyar textilmunkások. *Fenyő Miksa*, a Gyosz vezetőembere, ezt válaszolta:

— A textilmunkások egyrésze elhelyezkedett másutt. Más foglalkozás után néztek. A másik részük felcsapott kereskedőnek. Kofálkodásból él.

Nagyon sok üzem nem tud megfelelő számú munkaerőt kapni. Háztartási alkalmazottakban is nagy a hiány. Pesten nem lehet mosónőt kapni. Nem lehet takarítónőt szerezni.

Az általános munkanélküliség mellett általános munkánnélküliség van.

Ne higgyük, hogy ez csak nálunk van így. Így van ez egész Európában. *Nem dolgoznak az emberek.*

Munkába állni alig akar valaki s aki elhelyezkedett, annak a munkájában sincs köszönet.

Csak egy példát ragadok ki a sok közül. Egy félig felépített nagy házat be kellett volna fejezni. Az építési vállalkozó kétségbeesve látja, hogy a befejező munkálatok féléve tartanak már, de a munkának nincs semmi látszatja, mert az építőmunkások csak immel-ámmal dolgoznak. A vállalkozó kiszámította, hogy ha ez a kedvetlen munka ilyen mederben folyik tovább,

az építkezés elhúzódik még nyolc hónapig és több mint egy milliót kell még költeni. A vállalkozó gondolt merészet és nagyot. Nem törődik vele — gondolta magában — ha három-négyszáz koronát is keres naponta egy-egy munkás, elhatározta, hogy a kialakított napszámbéren felül külön honorálja a teljesített munkát. Aki többet dolgozik, többet keres. Az építkezés másnap már vidám énekszó mellett gőzerővel indult meg és hat hét alatt befejeződött. A vállalkozó száznyolcvanezer koronával fizetett többet a munkásoknak, de több mint félmilliót keresett azzal, hogy az építkezés hamarabb nyert befejezést.

A cipésműhelyek javarészeiben a munkások a rendes órabérekén kívül darabszám is kapnak jutalmat a teljesített munka után. Nagyon sok üzemben kezdik már bevezetni a külön díjazás módszerét.

A munkáskérdés és különösen a munka díjazásának kérdése ma európai probléma.

A lerongyolódott, lezüllött és tönkrement Európát nem lehet másként újjáépíteni, csak úgy, ha a munkabérekét és fix-fizetéseket másként szabályozzák. A munkaadók körében általános a vélemény, hogy úgy a szellemi, mint a fizikai munkásoknak percentes részesedést kell adni a munkateljesítmények után.

Az általános munkakötelezettséggel, amelyet Németországban és Bulgáriában már törvénybe is iktattak, Ausztriában pedig most fognak megvalósítani, sőt *Kirchner* altábornagy törvénytervezete alapján valószínűleg Magyarországon is meghonosítanak, az európai államok elérik azt, hogy a munkára és munkaszerezetre katonai fegyelemmel szoktatják rá az embereket és az államilag

teljesített munkát az állam javára fordítják.

A nemzetközi munkáskongresszusok helyében nemzetközi munkáltatókongresszusok lépnek és a közeljövőben ül össze Európa valamelyik városában a munkaadók világtalálkozója, amely a munkás-problémákkal és a munkadíjazás kérdésével foglalkozik majd.

Európa minden államában gombamódra szaporodtak el a milliomosok és a hadigazdagok, akik különféle csalántsíggal elrejtették és a súlyos állami adók elől eldugták hirtelen szerzett vagyonukat. Nálunk Magyarországon a rosszul fizetett pénzügyi tisztviselőknek volna hivatásuk felkutatni az elrejtett kincseket, hogy az anyagilag tönkrement állam kasszájába a hadiadók behajtása révén milliárdokat hajtsanak. Ezeknek a tisztviselőknek ma éjjelnappal kellene dolgozni, tanulmányokat folytatni, kutató utakra indulni, hogy ezt a nagyfontosságú munkát elvégezhessék.

A finác, aki esempészt fog el, vagy rejtett árut fedez fel, nagy percentet kap teljesített munkája után már régóta. Törvény biztosítja ezt a percentet. A pénzügyigazgatóságok adókievő és adóbehajtó tisztviselőinek is törvény útján kellene biztosítani bizonyos százalékat az állam kasszájába hajtott jövedelem után. Németországban és Csehországban már foglalkoznak is azzal a gondolattal, hogy minden olyan állami tisztviselőnek, aki az állam javára új jövedelmeket talál, vagy jövedelmeket hajt be, megfelelő percentben részesítsenek. Ennek az intézkedésnek csak az állam veheti hasznát. A jövedelemből kellőképpen részesített munkás jobban dolgozik, mint az egyszerű fixfizetéses, vagy napidíjas.

A nemzetközi szociáldemokráciának, melynek eddig jóformán csak egy volt

a hivatása, hogy az órabéretet minél magasabbra verje fel, s csak a munkaadót kötelezte mindig, a munkással szemben azonban semmiféle kötelezettséget nem szabott, úgy látszik itt az alkonyat.

A jövő a keresztényszociálistáké, akik előreláthatólag szintén nemzetközi szervezetbetömörülnek majd, s akik a munkászeretet alapján fognak állani, akik igyekeznek majd békés megállapodással a munkaadókkal olyan megállapodásokat kötni, hogy munkájuk nemcsak maguknak, hanem a munkaadóknak is hasznára váljék és hasznára váljék a hazának is, ahol élnek és dolgoznak.

Lovász Károly.

Lenin megvesztegette a francia szabad- kőműveseket

Azok a leleplezések, melyek a párisi *Libre Parole*-ban Louis Terinac tollából megjelentek, feltárják azokat a kapcsolatokat, melyek a francia szabadkőművesség és a bolsevizmus között vannak. Ezek a leleplezések megérdemlik, hogy behatóbban foglalkozunk velük, annál is inkább, miután azok a rövid kivonatok, melyek erről a tárgyról a napisajtóban megjelentek, véletlenül éppen a lényegeset felejtették ki.

Ezideig nem ismertük a francia szabadkőművesség viszonyát a bolse-

vizmushoz és abban a véleményben voltunk, hogy kétség kívül mély ellentét van közöttük. Ezt a véleményünket támogatta az a körülmény, hogy olyan férfiak, mint *Pichon*, aki 1917. júniusában a nemzetközi szabadkőműves-nagygyűlésen, mint a francia külpolitika tudósítója szerepelt, (majd közvetlen ez után a külügyi tárcát vette át *Clemanceau* kabinetjében) hivatalosan állást foglalt az orosz tanácsköztársaság ellen. Különben is a népszövetségi eszme, amelyről eredményesen tárgyaltak ezen a nagygyűlésen, teljesen kizár minden rokonszenvet az orosz kisebbség erőszakos uralmával szemben. Ez a feltevésünk annak idején igazoltnak látszott.

Most azonban úgy értesülünk, hogy a közelmúltban jelentős változás állott be a francia szabadkőművesek felfogásában. Ez a változás nem eszmei fejlődés, hanem egészen más okok eredményeként mutatkozik. 1919. decemberében a párisi Nagy-Oriens ülésén elnöklő *Corneau* «testvér» a bolsevikiek nagylelkűségéről beszélt, melylyel a Nagy-Oriens iránt viseltetnek. Az elnök kimerítő előadása után *Mille* «testvér» meghatottan mondott köszönetet a bolsevikieknek, akik anyagi támogatásukkal lehetővé tették a párisi *rue Cadet*-n található szabadkőműves «templom» tatarozását.

A párisi szabadkőműveseknek régi gondja volt ennek az épületnek a restaurálása. Legutóbb *Clemanceau* ellenjelöltje, a szabadkőműves *Pams* ígért megvásárlása esetén 200,000 frankot erre a célra. Most *Lenin* guruló rubelje fedezi a költségeket. Nem kétséges, hogy a párisi Nagy-Oriens «nagylelkű» ajándékot, pénzt fogadott el a bolsevikiektől.

Figyelemre méltó, hogy az ajándékozás óta a francia szabadkőművesség páholyain belül az ellenkező testvérek között lelkes propagandát folytat a bolsevikiek mellett. Ez a propaganda természetesen a legnagyobb óvatossággal történik, mert *Huart* «testvér» szerint a legkisebb tapintatlanság a bolsevik-ellenes testvérek kiválasztását vonhatná maga után. Egyes páholyok így is ellenszegültek, de *Lenin* rubeljeinek híre mégis mindenütt megtette megnyugtató hatását, nyílt lázadásra nem került sor s az óvatos Nagy-Oriens egyenlőre körirataiban csak a bolsevizmus tanulmányozására szólítja fel tagjait. Egyes szabadkőművesek azonban nyíltan állást foglalnak az orosz tanácsköztársaság mellett, így *Marcel Sembath* kijelentette, hogy a szabadkőművesség nagy hibát követne el, ha az «elnyomott» Oroszországnak nem nyújtana segítséget és védelmet.

A kocka el van vetve, a rubel gurult, a «nagyszivü ajándékozó», *Lenin* mellett megindult a mozgalom. A *Socialiste Française*-nek sikerült a *Fidelité*, *Jean Jaurès* és a *Francisco Ferrer* nevezetű páholyokat bolsevik rokonszenvekre hangolni. Ezalatt pedig gurul a rubel, nemcsak a szabadkőművesek dolgoznak a bolsevikiekért, hanem a bolsevikiek is dolgoznak a szabadkőművesekért. Ezekről várnak mindent, ezektől várják, hogy Franciaország béketárgyalásokat kezdjen Szovjetországgal.

**DÉNES GIZELLA
MECSEKI CSEND**

cimű novelláskönyve. • Ára 24 korona.
Az első sortól az utolsóig fogvatartja az olvasót.
Pompás fordulatok a női lélek világából. Kapható:
A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyv-
kereskedésében Budapest, IV., Duna-utca 6.
(Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett.)

Bel- és külföldi illatszer,
pipere, háztartási, gazda-
sági és fényképészeti cik-
kek állandóan raktáron.

Postán is szállít utánvétellel:

RADÓ

„Madonna“
DROGÉRIA

Budapest, VII., Thököly-ut 7. szám.

LEGKITÜNÖBB MÁRKA!

ÉS TABLÁS FÉNYKEMÉNYÍTŐ.

GYÁRTJA:

MIRROR LABORATÓRIUM

Plaveczy gyógyszerész és Szabó
Budapest, VII. ker., Verseny-utca 10. sz.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Brilliánst,

gyöngyöt, aranyat, platinát és
ezüstöt horribilis áron vesznek

Telefon
József
52-64.

Singer Testvérek

VII., Rottenbiller-u. 24.

BÉRAUTÓK

nyitott, csukott, elegáns kocsik
Cimre külföldre, vidékre és a városban
figyelni bármely időben kaphatók a

Király Automobil R.-T.-nél

Budapest, VII., Király-utca 11.
TELEFON: József 124-01, 124-02, 124-03.

Poloska- és molyirtást

garanciával végez

FISCHER VACUUM R.-T.

VII., Dob-utca 90. (Saját ház.)

TELEFON: József 10-72 és
József 60-88.

Legujabb könyvek.

Szépirodalmi művek:

Ady Endre: Az Új Hellasz (szám. példány) K 176.—	
Arató: Elkésett emberek	« 35.20
Herczeg: Ocskay brigadéros IV. kiadás	« 33.—
Körmeny: A fejetlen katona	« 66.—
Moly Tamás: A jött-ment	« 13.20
Murger: Diákország	« 39.60
Pekár: A bresztováci szent	« 48.40
Szabó D.: Egyenes uton	« 44.—
Szabó D.: Tanulmányok és jegyzetek	« 44.—
Szilágyi Sándor: Mint a Phoenixmadár	« 35.20
Tagore: A kertész	« 24.20

Közérdekű művek:

Andrássy Gyula gr.: Diplomácia és világ- háboru	K 99.—
Bangha Béla S. J.: Szent István és a ke- resztény Magyarország	« 5.—
Bodh: A cipészipar kézikönyve	« 39.60
Boleman: Elektrotechnika	« 319.—
Czukur: A relativitás elve	« 39.60
Dr. Kornis: Iskolarendszerünk reformja	« 5.50
Kőszeghy: A műélvezés művészete	« 49.50
Dr. Kresz: Békeszerződés és a kereskedelem	« 11.—
Pauler: Bevezetés a filozófiába	« 88.—
Takács: Magyarország a XX. század küszöbén	« 19.80
Dr. Szepesi: Új Illetéktáblázat	« 6.60

Kapható és megrendelhető:

A Központi Sajtóvállalat R.-T.

könyvkereskedésében

Budapest, IV., Duna-utca 6. szám
(Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett.)